

projekt

**Uchwała Nr / /2020
Rady Gminy Michałowice
z dnia 2020r.**

w sprawie uchwalenia „Gminnego programu wspierania rodziny na lata 2020- 2022”

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 713) w związku z art. 176 pkt. 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r. poz. 821), Rada Gminy Michałowice uchwala, co następuje:

§ 1

Uchwala się „Gminny program wspierania rodziny na lata 2020 - 2022” w brzmieniu załącznika do uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Michałowice.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Załącznik do
Uchwały Nr...../...../2020
z dnia.....

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY NA LATA 2020-2022

Spis treści

WSTĘP	3
UZASADNIENIE WPROWADZENIA PROGRAMU	4
PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA PROGRAMU	5
OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY	5
POŁOŻENIE GMINY	5
SYTUACJA DEMOGRAFICZNA	6
RYNEK PRACY	7
OŚWIATA	7
KULTURA, SPORT I REKREACJA	8
ANALIZA SYTUACJI DZIECKA I RODZINY	8
PROBLEM PRZEMOCY WŚRÓD MIESZKAŃCÓW GMINY MICHAŁOWICE	13
PROBLEM ALKOHOLOWY WŚRÓD MIESZKAŃCÓW GMINY MICHAŁOWICE	14
ANALIZA SWOT	16
POTRZEBY ZWIĄZANE Z REALIZACJĄ ZADAŃ NA RZECZ WSPIERANIA DZIECKA I RODZINY	19
CELE I ADRESACI PROGRAMU	19
DZIAŁANIA	19
HARMONOGRAM	23
FINANSOWANIE	24
MONITORING	24

W S T Ę P

Rodzina jest środowiskiem życiowym niemal każdego człowieka. Stanowi integralną część każdego społeczeństwa, a zarazem jego najmniejszą i podstawową komórkę społeczną. Jest najważniejszą grupą społeczną, w której człowiek przychodzi na świat i z którą łączy go wielorakie związki do końca życia. Jest grupą małą, pierwotną, o przewadze więzi osobistych, odznacza się międzypokoleniową i wielopokoleniową trwałością więzi, a członkostwo w niej jest autentyczne, dobrowolne i w zasadzie nierozzerwalne (za wyjątkiem porzucenia, rozwodu)¹.

Procesy industrializacji, urbanizacji i migracji w znaczący sposób zmieniły życie całych społeczeństw i rodzin. Przeobrażeniu uległa nie tylko struktura rodziny, ale również sposób jej funkcjonowania. Zmienił się model rodziny, zmalała liczebność rodziny, wzrosła jej anonimowość. Obok zinstytucjonalizowanego małżeństwa i rodziny funkcjonują alternatywne formy życia rodzinnego tj. samotne rodzicielstwo, kohabitacja, związki homoseksualne, życie w pojedynkę itp.

Współczesny model rodziny z typu autorytatywnego przekształcił się w typ rodziny partnerskiej. W wyniku reorganizacji władzy rodzinnej, znaczącą jej część w rodzinie przejmuje matka – żona. Wskutek wspólnego rozwiązywania codziennych spraw, wspólnych doświadczeń małżonków, kształtuje się między nimi partnerski styl wzajemnych interakcji. Małżonkowie posiadają równe prawa i obowiązki. Kobieta i mężczyzna stają się równorzędnymi partnerami pod względem wykształcenia, pozycji społecznej, zainteresowań społecznych². Według Jana Żebrowskiego zmiany w strukturze wewnętrznej rodziny obejmują trzy zasadnicze elementy:

1. zmianę pozycji i ról małżonków,
2. zmianę pozycji dziecka w rodzinie,
3. proces autonomizacji jednostki³.

Główną przyczyną kształtowania się modelu partnerskiego w rodzinie jest wzrost niezależności ekonomicznej i psychicznej kobiety, która stanowi o poszerzeniu jej samodzielności życiowej. Kobiety - matki podejmują pracę zawodową, dążą do samorealizacji, niezależności. Rozwijają swoje pasje i zainteresowania. Nie poświęcają już całej swojej uwagi i czasu tylko na wychowanie dzieci i dbanie o dom. Mężczyźni nie są już tylko jedynymi żywicielami rodziny, ale również uczestniczą w pracach domowych, w opiece i wychowywaniu dzieci.

Dynamiczne zmiany w zakresie życia rodzinnego, których współcześnie doświadczamy, spowodowały destabilizację niektórych rodzin. Pojawiły się problemy opiekuńczo-wychowawcze, uzależnienia, izolacja społeczna. Osłabieniu lub zerwaniu uległy więzi rodzinne, co istotnie wpłynęło na strukturę rodziny, jej spójność, pozytywne stosunki między wszystkimi członkami, zaburzyło równowagę wewnątrzrodzinną oraz wpłynęło na: poczucie bezpieczeństwa domowników, rozwój osobowości dziecka, zdolności adaptacyjne.

Przemiany gospodarczo-kulturowe kształtujące życie społeczeństwa spowodowały znaczny wzrost liczby osób bezradnych, nieradzących sobie z problemami dnia codziennego.

Pojawiły się zjawiska o charakterze globalnym tj. choroby cywilizacyjne, rosnący odsetek ludzi starych, migracje oraz lokalnym tj. ubóstwo, bezrobocie, niewydolność opiekuńcza

¹ Kawula S, Brągiel J, Janke A., *Pedagogika rodziny*, Toruń 1999, s. 49.

² Cudak S., Wybrane cechy współczesnego modelu życia małżeńskiego i rodzinnego, [w:] *Pedagogika rodziny*, red. S. Cudak, Kielce 2007, s. 7.

³ Żebrowski J., *Współczesne przeobrażenia w funkcjonowaniu rodziny polskiej*, [w:] *Rodzina polska na przełomie wieków. Przeobrażenia, zagrożenia, patologie*, red. J. Żebrowski, Gdańsk 2001, s.23.

i wychowawcza, uzależnienia, brak poczucia stabilizacji życiowej i zawodowej, brak poczucia bezpieczeństwa socjalnego, poczucie osamotnienia, rozpad rodziny itp.

Wśród czynników, które składają się na dezintegrację rodziny wymienić należy: niezaradność życiową członków rodziny, brak stabilizacji zawodowej i materialnej, niewydolność wychowawczą rodziców i zaniedbywanie obowiązków opiekuńczych względem dzieci, niski poziom kulturalny, intelektualny oraz moralny dorosłych, a także alkoholizm jednego lub obojga rodziców, przemoc. Zazwyczaj niekorzystne sytuacje w rodzinie współwystępują ze sobą. Z tego powodu coraz więcej rodzin i dzieci wymaga specjalistycznego wsparcia i zaangażowania wielu instytucji w przezwyciężanie istniejących dysfunkcji. Szukając prób pomocy dziecku, uwagę należy skupić nie tylko na problemach dziecka, ale także na problemach jego rodziny. Wobec tego w pracy socjalnej zaproponowano oddziaływanie zindywidualizowane nakierowane w pierwszej kolejności na dzieci, a w drugiej na matki, gdyż to głównie kobiety są beneficjentami pomocy społecznej.

Podstawą do rozwiązywania problemów społecznych jest wsparcie rodziny w odbudowywaniu prawidłowych relacji w rodzinie oraz we właściwym wypełnianiu ról społecznych przez jej członków. Wsparcie rodziny powinno być w miarę możliwości wczesne i mieć charakter profilaktyczny. Priorytetem wspierania rodziny jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dzieci, młodzieży oraz kształtowania wartości i norm związanych z ich wychowaniem. Wszelkie działania powinny być prowadzone za zgodą rodziny i jej aktywnym zaangażowaniem, uwzględniając zasadę pomocniczości.

U Z A S A D N I E N I E W P R O W A D Z E N I A P R O G R A M U

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nakłada na gminy obowiązek opracowania i realizacji gminnych 3-letnich programów wspierania rodziny.

Celem Programu jest zaplanowanie i podjęcie działań w zakresie pomocy rodzinom naturalnym przeżywającym różnego typu trudności zakłócające lub uniemożliwiające prawidłowe wypełnianie podstawowych funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz stworzenie spójnego i skutecznego systemu pomocy dla rodzin. W świetle założeń ustawy, pomoc dziecku i jego rodzinie powinna mieć charakter interdyscyplinarny i być udzielana przez właściwych specjalistów w ramach zintegrowanego lokalnego systemu. Ważne jest, aby zarówno działania, jak również decyzje względem rodziny i jej członków były podejmowane przy współpracy wyspecjalizowanych instytucji tj. pomocy społecznej, szkoły, sądu, policji itp.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej dokonała podziału zadań i kompetencji pomiędzy jednostki samorządu terytorialnego oraz organy administracji rządowej. Poniższa tabela przybliży ten podział.

Tabela 1. Podziału zadań i kompetencji pomiędzy jednostki samorządu terytorialnego oraz organy administracji rządowej

GMINA	POWIAT	SAMORZĄD WOJEWÓDZKI
– profilaktyka - wspieranie rodziny.	– piecza zastępcza rodzinna i instytucjonalna, – usamodzielnienia pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej, – adopcja.	
– asystent rodziny, – placówki wsparcia dziennego, – rodziny wspierające, – inne podmioty lub instytucje działające na rzecz rodziny.	– rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka, – placówki opiekuńczo - wychowawcze, – usamodzielnianie, – organizator rodzinnej pieczy zastępczej (koordynator), – rodziny pomocowe.	– ośrodek adopcyjny, – regionalna placówka opiekuńczo-terapeutyczna, – interwencyjny Ośrodek Preadopcyjny.

Źródło: Opracowanie własne w oparciu o ustawę wspierania rodziny i systemie pieczy zastępczej

P O D S T A W Y P R A W N E O P R A C O W A N I A P R O G R A M U

Zapisy Programu Wspierania Rodziny dla Gminy Michałowice na lata 2020-2022 są odzwierciedleniem standardów i norm prawa wynikających z ustawodawstwa krajowego, znajdujących się m.in. w:

- Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 2009 r. Nr 114, poz. 946),
- Ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1111 z późn. zm.),
- Ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1507 z późn. zm.),
- Ustawie z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2019 r. poz. 473 z późn. zm.),
- Ustawie o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci z dnia 11 lutego 2016 r. (Dz. U. 2019 r. poz. 2407 z późn. zm.),
- Ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r. poz. 218),
- Ustawie z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2019 r. poz. 2277),
- Ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2019 r. poz. 852 z późn. zm.),
- Ustawie o świadczeniach rodzinnych z dnia 28 listopada 2003 r. (Dz. U. 2020 r. poz. 111),
- Ustawie z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2019 r. poz. 670 z późn. zm.),
- Ustawie z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (Dz. U. 2019 r. poz. 1390 z późn. zm.),
- Ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (Dz. U. 2019 r. poz. 688 z późn. zm.),
- Ustawie z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. 2019 r. poz. 2086 z późn. zm.).

O G Ó L N A C H A R A K T E R Y S T Y K A G M I N Y

P O Ł O Ż E N I E G M I N Y

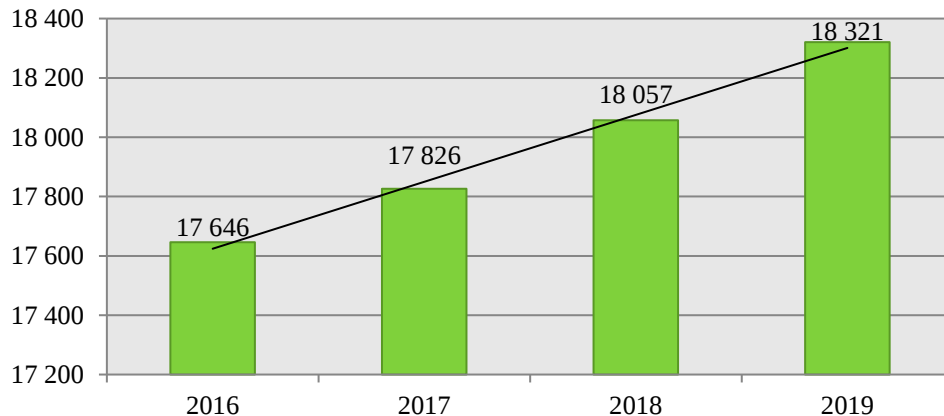
Gmina Michałowice to gmina wiejska położona w województwie mazowieckim, w powiecie pruszkowskim, nad rzeką Utratą. Od 2013 roku siedzibą Gminy są Reguły. Gmina Michałowice sąsiaduje z miastami takimi jak: Warszawa, Piastów i Pruszków oraz gminami takimi jak: Brwinów, Nadarzyn i Raszyn. Administracyjnie Gmina składa się z 13 jednostek pomocniczych: 3 osiedli (Granica, Komorów i Michałowice) oraz 10 sołectw (Komorów, Michałowice, Nowa Wieś, Opacz-Kolonia, Opacz Mała, Pęcice, Pęcice Małe, Reguły, Sokołów i Suchy Las).

Rysunek 1. Położenie Gminy Michałowice na mapie powiatu pruszkowskiego

Źródło: <https://pruszkowporadnia.pl/poradnia/znajdz-specjaliste/>

S Y T U A C J A D E M O G R A F I C Z N A

Gmina Michałowice liczy 18 321 mieszkańców (stan na 31.12.2019 według danych Głównego Urzędu Statystycznego). Na przestrzeni lat 2016-2018 możemy zauważyć stopniowy wzrost liczby ludności Gminy. W porównaniu do 2016 roku liczba mieszkańców wzrosła o 3,8%.

Wykres 1. Liczba ludności w Gminie Michałowice w latach 2016-2019

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Przyrost naturalny, czyli różnica między liczbą urodzeń żywych, a liczbą zgonów jest w Gminie Michałowice ujemny i wynosi -15 (stan na koniec 2019 roku), co odpowiada przyrostowi naturalnemu -0,27 na 1000 mieszkańców. W 2016 i 2017 roku przyrost naturalny kształtował się na dodatnim poziomie, natomiast w 2018 i 2019 roku jego wartość uległa znacznemu zmniejszeniu.

Tabela 2. Przyrost naturalny w Gminie Michałowice na przestrzeni lat 2016-2019

	2016	2017	2018	2019
urodzenia żywe	134	155	120	139
zgony	119	153	139	144
przyrost naturalny	15	2	-19	-5

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

W 2019 roku na terenie gminy zamieszkiwało 3887 osób wieku do 18 roku życia, 232 osoby w wieku 19 lat, 10 084 osoby w wieku produkcyjnym i 3874 osoby w wieku poprodukcyjnym.

R Y N E K P R A C Y

Dane dotyczące liczby osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w latach 2016-2018 w podziale na poszczególne kategorie zostały przedstawione w poniższej tabeli. Możemy zauważyć, iż udział osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie ludności na przestrzeni lat 2016-2018 uległ zmniejszeniu. Jednocześnie zauważalne jest, że osoby długotrwale bezrobotne w 2018 roku, stanowiły prawie połowę wszystkich zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy.

Biorąc pod uwagę ogólną liczbę bezrobotnych mieszkańców Gminy Michałowice zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy, możemy zauważyć stopniowe zmniejszenie się ich liczby. Nastąpił spadek z 321 osób - według stanu na koniec 2016 roku, do 211 osób według stanu na koniec 2018 roku, tj. o 34%. Osoby długotrwale bezrobotne stanowiły 46,4% wszystkich osób bezrobotnych.

Tabela 3. Liczba osób bezrobotnych w Gminie Michałowice na przestrzeni lat 2016-2018 oraz udział osób bezrobotnych według poszczególnych kategorii w ogólnej liczbie zarejestrowanych osób bezrobotnych w PUP

	IV kwartał 2016 roku		IV kwartał 2017 roku		IV kwartał 2018 roku	
	liczba	%	liczba	%	liczba	%
ogółem	321	100	248	100	211	100
kobiety	145	45	118	48	100	47
mężczyźni	176	55	130	52	111	53
do 25 roku życia	14	4	12	5	9	4
do 30 roku życia	57	18	38	15	28	13
powyżej 50 roku życia	126	39	96	39	73	35
długotrwale bezrobotni	167	52	131	53	98	45

Źródło: Sprawozdanie z działalności Powiatowego Urzędu Pracy w Pruszkowie za rok 2018

O Ś W I A T A

Do gminnej bazy placówek oświatowych należą:

- Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła w Michałowicach,
- Zespół Szkół Ogólnokształcących im. M. Dąbrowskiej w Komorowie (ZSO), złożony ze szkoły podstawowej i liceum ogólnokształcącego,
- Zespół Szkolno-Przedszkolny im. Mikołaja Kopernika w Nowej Wsi, w skład którego wchodzi także przedszkole
- Gminne Przedszkole w Michałowicach.

Corocznie prowadzone są działania w celu poprawy bazy lokalowej poprzez prowadzone remonty i rozbudowy istniejących placówek. Obok gminnych placówek na terenie Gminy znajduje się 10 niepublicznych przedszkoli 8 niepublicznych punktów przedszkolnych oraz 9 niepublicznych żłobków w tym 6 dotowanych przez gminę.

W roku szkolnym 2018/2019 w placówkach szkolnych uczyło się 2 535 uczniów a w gminnych przedszkolach 293 dzieci. Do niepublicznych przedszkoli działających na terenie naszej gminy uczęszczało łącznie 252 dzieci zamieszkałych w Gminie Michałowice, a do niepublicznych żłobków uczęszczało 54 dzieci z terenu naszej gminy. Wsparciem w formie stypendium szkolnego objęto 29 uczniów, zasiłki szkolne przyznano 5 uczniom, 580 uczniów otrzymało stypendium motywacyjne, 1289 uczniów skorzystało z mleka i owoców. Dowóz do szkoły zapewniono 311 uczniom oraz 15 uczniom niepełnosprawnym. Do gminnych szkół uczęszczało 32 dzieci z

orzeczeniami o potrzebie kształcenia specjalnego, w tym 13 z zespołem Aspergera lub autyzmem, uczniom tym zapewniono niezbędne zajęcia wskazane w orzeczeniu.

W obszarze opieki zdrowotnej uczniów istotne jest, iż dla wszystkich uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych, dla których Gmina Michałowice jest organem prowadzącym, świadczona jest opieka pielęgniarska. W każdej ze szkół zatrudniona jest pielęgniarka szkolna na pełnym etacie a także psycholog i pedagog.

Placówki oświatowe oferują także szereg zajęć pozalekcyjnych oraz działań wychowawczych i profilaktycznych realizowanych w oparciu o Programy Wychowawcze i Programy Profilaktyki.

KULTURA, SPORT I REKREACJA

Do zasobów instytucjonalnych w zakresie upowszechniania, edukacji kulturalnej oraz zaspokajania potrzeb i zainteresowań kulturalnych w gminie Michałowice należą:

- Biblioteka Publiczna Gminy Michałowice,
- Gminna Biblioteka Publiczna im. Marii Dąbrowskiej w Komorowie.

W miejscowościach takich jak Nowa Wieś, Opacz-Kolonia, Pęcice, Pęcice Małe, Granica, Reguły, Sokołów oraz w sołectwie Komorów i osiedlu Michałowice znajdują się świetlice wiejskie, dostępne dla społeczności lokalnej. W Gminie Michałowice każda szkoła wyposażona jest w obiekty sportowe takie jak przestrzenne hale, czy też wielofunkcyjne boiska, natomiast przy przedszkolach znajdują się nowoczesne place zabaw. Do obiektów sportowych należą również:

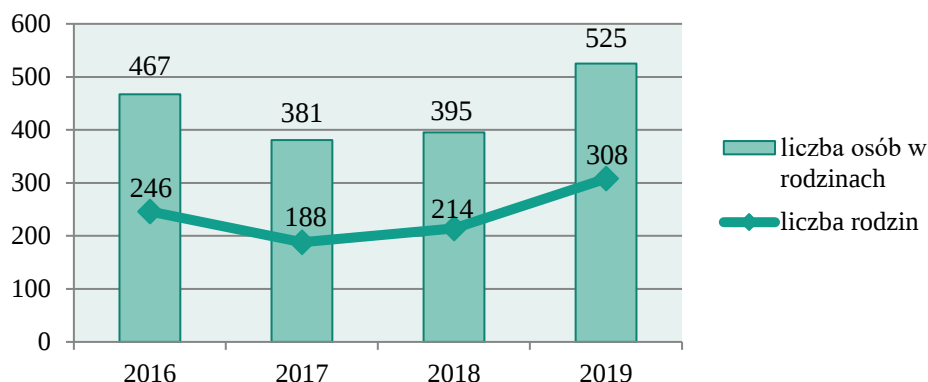
- Boisko „Orlik 2012” w Sokołowie,
- pełnowymiarowe boisko w Granicy,
- wielofunkcyjne boiska rekreacyjne zlokalizowane w Pęcicach Małych oraz Suchym Lesie.

Mieszkańcy Gminy Michałowice mają możliwość korzystania z 5 nowoczesnych stref rekreacji. Podczas wakacji na wszystkich strefach prowadzona jest akcja „Aktywne wakacje” – pod okiem instruktorów odbywają się zawody i konkursy sportowe. Strefy rekreacji są wyposażone w nowoczesne place zabaw dla najmłodszych, skateparki, wielofunkcyjne boiska dla nieco starszych, a także miejsca do wytchnienia na ławeczce, czy przy fontannie.

ANALIZA SYTUACJI DZIECKA I RODZINY

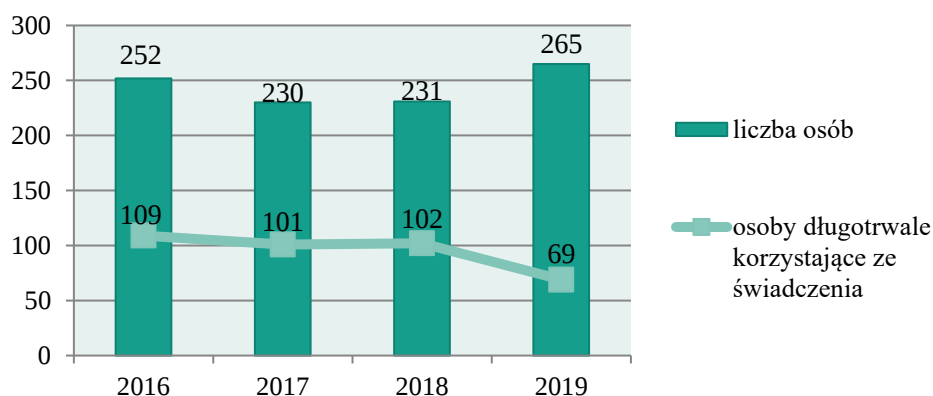
Pomoc społeczna wg ustawy z dnia 12 marca 2014 r. o pomocy społecznej stanowi instytucję polityki społecznej mającej na celu pomoc osobom i ludziom w przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych i doprowadzenie do usamodzielnienia. Główną jednostką wykonującą zadania z zakresu pomocy społecznej na terenie Gminy Michałowice jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, który jako jednostka organizacyjna umożliwia przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych tym, którzy nie są w stanie sami ich pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości

W 2019 roku z pomocy społecznej skorzystało 308 rodzin – 525 osób w rodzinie. Możemy zauważyć, iż liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w Gminie Michałowice na przestrzeni lat 2016-2019 uległa wahaniom – ostatecznie w porównaniu do roku 2018 zwiększyła się o 94 rodziny.

Wykres 2. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w Gminie Michałowice w latach 2016-2019

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

W 2019 roku świadczenie pomocy społecznej zostało przyznane 265 osobom – w porównaniu do 2016 roku liczba ta zwiększyła się o 13 osób. W przypadku długotrwale korzystających ze świadczeń liczba ta osiągnęła poziom 69 osób – jest to najniższa liczba od 2016 roku. Osoby długotrwale korzystające ze świadczeń w stosunku do ogółu osób, którym przyznano świadczenie stanowią 26%.

Wykres 3. Liczba osób, którym przyznano świadczenie, liczba osób długotrwale pobierająca świadczenie w latach 2016-2019

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019, 2018 i 2017 rok

Z pomocy społecznej w postaci świadczeń pieniężnych w 2019 roku skorzystało 168 osób, natomiast w postaci świadczeń niepieniężnych 97 osób. Spośród korzystających z pomocy społecznej, zauważyć można spadek liczby osób w przypadku świadczeń niepieniężnych oraz wzrost osób korzystających ze świadczeń pieniężnych.

Tabela 4. Liczba świadczeń pieniężnych i niepieniężnych przyznanych z pomocy społecznej w Michałowicach w latach 2016-2019

rodzaj świadczenia	2016		2017		2018		2019	
	osoby	rodziny	osoby	rodziny	osoby	rodziny	osoby	rodziny
świadczenia pieniężne	153	149	140	137	150	148	168	168
świadczenia niepieniężne	117	68	104	62	103	69	97	70

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

W 2019 roku w Gminie Michałowice najczęściej występującymi przyczynami trudnej sytuacji życiowej rodzin, a jednocześnie powodami ubiegania się o pomoc społeczną, wskazanymi przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej były kolejno: długotrwała lub ciężka choroba (103 rodziny), niepełnosprawność (62 rodziny) oraz ubóstwo (73 rodziny). Warto zaznaczyć, że w porównaniu do 2018 roku zwiększeniu uległa liczba rodzin, którym udzielono świadczenie z powodu alkoholizmu oraz potrzeby ochrony macierzyństwa. Najwyższy spadek liczby rodzin, którym udzielono świadczenie wystąpił z powodu ubóstwa – w stosunku do roku 2018 ich liczba zmniejszyła się o 22,3%, natomiast w porównaniu do 2016 roku o 34,2%.

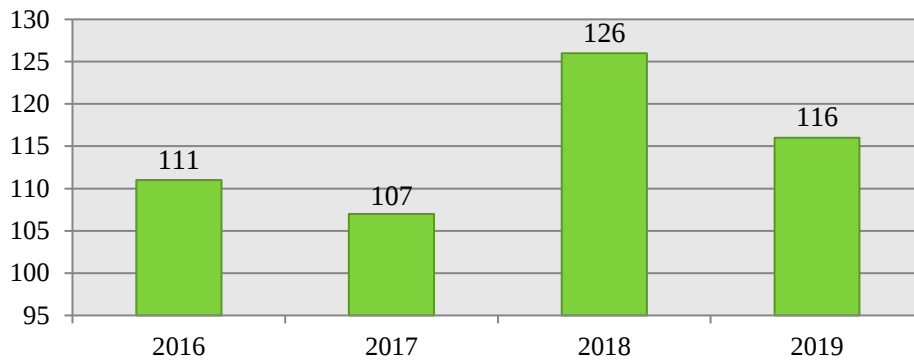
Tabela 5. Powody udzielania świadczeń (liczba rodzin) w latach 2016-2019

Lp.	powód udzielenia świadczeń	2016	2017	2018	2019
1.	ubóstwo	111	92	94	73
2.	bezdomność	7	5	9	5
3.	potrzeba ochrony macierzyństwa - w tym:	8	11	8	12
	wielodzietność	5	8	3	4
4.	bezrobocie	50	36	35	28
5.	niepełnosprawność	68	70	68	62
6.	długotrwała lub ciężka choroba	95	95	104	103
7.	bezzadność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego – w tym:	25	25	29	27
	rodziny niepełne	brak danych		6	11
	rodziny wielodzietne			3	3
8.	przemoc w rodzinie	15	10	2	3
9.	alkoholizm	12	12	9	14
10.	narkomania	1	0	0	1
11.	trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	1	1	3	0
12.	sieroctwo	0	0	0	1
13.	zdarzenia losowe	3	2	2	0
14.	trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy	0	0	3	0

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019, 2018 i 2017 rok

Średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka w 2019 roku wyniosła 116 rodzin – to o 10 rodzin mniej niż w 2018 roku, o 9 więcej niż w 2017 roku oraz o 5 więcej niż w 2016 roku.

Wykres 4. Średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka w latach 2016-2019

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

Rodziny z terenu gminy Michałowice korzystają również z rządowego programu „Rodzina 500+” działającego od 2016 roku. W 2017 roku ze świadczenia wychowawczego 500+ korzystało średnio

1 267 rodzin, w 2018 roku – 1 251 rodzin, natomiast w 2019 roku (dane dotyczą okresu od stycznia do czerwca) – 1 286 rodzin. W porównaniu do 2017 roku zauważalny jest wzrost rodzin korzystających ze świadczenia wychowawczego. Całkowita kwota przyznanego świadczenia w formie zasiłku wychowawczego wyniosła w 2019 roku 16 780 239 zł – w stosunku do 2017 roku kwota ta wzrosła o 6 326 836 zł.

Tabela 6. Liczba oraz kwota świadczeń wychowawczych 500+ na przestrzeni lat 2017-2019

wyszczególnienie	2017	2018	2019
liczba rodzin	1 267	1 251	1 286
kwota świadczeń (zł)	10 453 403	10 207 665	16 780 239

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

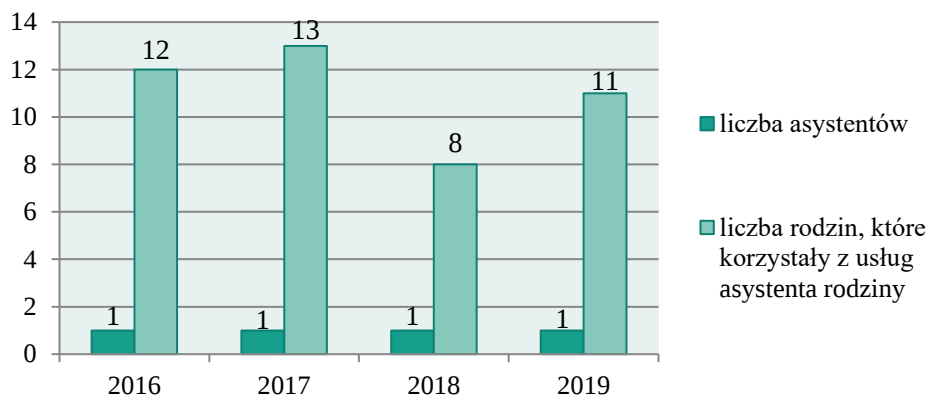
W przypadku samotnego wychowywania dzieci, gdy jeden z rodziców uchyla się od płacenia alimentów na rzecz dzieci, obowiązek ten jest realizowany z funduszu alimentacyjnego. W roku 2019 z omawianych świadczeń skorzystało 19 rodzin (29 osób w rodzinach), na łączną kwotę 165 843 zł. Liczba świadczeniobiorców na przestrzeni ostatnich lat jest na stałym poziomie. Dane w tym zakresie przedstawione zostały w poniższej tabeli.

Tabela 7. Liczba rodzin, osób korzystających oraz kwota ze świadczenia alimentacyjnego w latach 2016-2019

wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019
liczba rodzin	24	19	19	19
liczba osób	38	30	29	29
kwota świadczeń (zł)	216 900	175 500	172 500	165 843

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

W latach 2016-2019 zatrudniony był jeden asystent rodziny. Liczba rodzin, które korzystały z jego usług wynosiła kolejno: 12 rodzin w roku 2016, 13 rodzin w roku 2017 (w tym 19 dzieci), 8 rodzin w roku 2018 (w tym 12 dzieci) oraz 11 rodzin w 2019 roku, w których wychowywało się łącznie 20 dzieci.

Wykres 5. Asystenci rodziny oraz rodziny objęte ich wsparciem na przestrzeni lat 2016-2019

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w 2019 roku poniósł wydatki związane z odpłatnością za pobyt dzieci w rodzinach zastępczych na łączną kwotę 22 718 zł. Możemy zauważyć, że kwota przekazana na pobyt dziecka w pieczy zastępczej w porównaniu do 2016 roku uległa zmniejszeniu o 6 607 zł.

Tabela 8. Odpłatność za pobyt dziecka w pieczy zastępczej na przestrzeni lat 2016-2019

wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019
kwota świadczeń (zł)	29 325	50 195	22 664	22 718

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

Gmina Michałowice korzystała z programu finansowego w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020. W 2018 roku z posiłku skorzystało 49 dzieci, w 2017 roku – 63 dzieci, natomiast w 2016 roku – 72 dzieci. Gmina Michałowice korzysta także z wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023. W 2019 roku z Programu skorzystało 57 dzieci.

Mieszkańcy Gminy Michałowice posiadający ważną Kartę Mieszkańca Gminy Michałowice oraz Ogólnopolską Kartę Dużej Rodziny mogą skorzystać z nowego programu świadczeń na rzecz rodzin wielodzietnych „Rodzina 3+”. Program obejmuje następujące świadczenia na rzecz rodziny:

- świadczenia na dojazdy dla dziecka uczącego się w szkole ponadpodstawowej lub wyższej w systemie dziennym,
- jednorazowe świadczenie z tytułu urodzenia trzeciego i kolejnego dziecka w rodzinie.

Do komórek organizacyjnych Ośrodka należą między innymi Placówka Wsparcia Dziennego „Świetliki” oraz Dzienny Dom Senior+. Placówka Wsparcia Dziennego „Świetliki” w 2019 roku była prowadzona w formie opiekuńczo-wychowawczej w trzech lokalizacjach – Granicy, Michałowicach i Opaczy-Kolonii oraz w formie podwórkowej w oparciu o przestrzeń i lokalne zasoby Gminy Michałowice. Placówka funkcjonowała 5 dni w tygodniu, w godzinach popołudniowych, średnio 4 godziny dziennie. Na rzecz placówki do sierpnia 2019 roku pracowało 3 wychowawców, a we wrześniu został zatrudniony czwarty wychowawca. Placówka zapewniała uczestnikom opiekę i wychowanie, posiłek, pomoc w nauce, organizację czasu wolnego, zabawę, zajęcia sportowe oraz rozwój zainteresowań, a w formie podwórkowej działania animacyjne i socjoterapeutyczne. W 2019 roku realizowano projekt „Klub Świetliki” ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego. Celem projektu było wsparcie dla 55 dzieci i młodzieży do 18 roku życia i 20 opiekunów zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym i ich otoczenia z terenu Gminy Michałowice w okresie 24 miesięcy. Łącznie z oferty wsparcia Placówki Wsparcia Dziennego „Świetliki” w formie opiekuńczej w 2019 roku skorzystało 49 osób – to o 20 dzieci więcej niż w 2018 roku.

Na terenie Gminy funkcjonuje grupa mająca charakter samopomocowy „Klub Mam”, w której uczestniczy od 3 do 13 mam. Spotkania odbywają się raz w tygodniu. Łączna liczba uczestniczek wyniosła 29 osób (dla porównania w 2018 roku było 29, w 2017 roku – 27, w 2016 roku – 25, a w 2015 roku (od 23.10 do 8.12.2015) – 6 uczestniczek. Panie podczas spotkań m. inn. dzielą się wiedzą w zakresie pielęgnacji dziecka, metod wychowawczych, sposobów spędzania wolnego czasu z dzieckiem oraz doskonalą swoje macierzyństwo.

Ważnym przedsięwzięciem w 2018 roku było wprowadzenie Karty Mieszkańca Gminy Michałowice, dzięki którym mieszkańcy otrzymują uprawnienia do korzystania z ulg, preferencji i zwolnień oferowanych przez podmioty biorące udział w Programie.

PROBLEM PRZEMOCY WŚRÓD MIESZKAŃCÓW GMINY MICHAŁOWICE

Działania mające na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz ochronę ofiar tej przemocy zawarte zostały w *Gminnym programie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2017-2020* przyjętym uchwałą Nr XXVII/346/2017 Rady Gminy Michałowice z dnia 3 października 2017 roku.

Działaniami mającymi na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie zajmuje się Gminny Zespół Interdyscyplinarny. Celem głównym działalności Zespołu Interdyscyplinarnego jest efektywna współpraca instytucji i organizacji na rzecz zapobiegania i zwalczania przemocy w rodzinie.

W okresie funkcjonowania Zespołu Interdyscyplinarnego w 2019 roku wpłynęło łącznie 7 „Niebieskich Kart”, w tym 3 Karty założone zostały przez GOPS, 2 przez Policję, 1 przez Oświatę, a kolejna przez służbę zdrowia. W porównaniu do 2016 roku, dostrzegalny jest spadek wszczętych procedur „Niebieskie Karty”. W 2016 roku zakończono 18 procedur „Niebieskie Karty”, w 2017 roku 12 procedur „Niebieskie Karty”, w 2018 roku 4 procedury, natomiast w 2019 roku 9 procedur.

Tabela 9. Liczba założonych „Niebieskich Kart” przez poszczególne podmioty w latach 2016-2019

	2016	2017	2018	2019
GOPS	3	2	2	3
Policja	12	7	7	2
Oświata	0	1	1	1
Służba zdrowia	0	0	0	1
GKRPA	0	0	0	0
Razem	15	10	10	7

Źródło: dane udostępnione przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Michałowicach

W 2017 roku ZI oraz grupy robocze pracowały łącznie z 25 rodzinami, a pomoc w tym okresie czasu uzyskały 62 osoby. W 2018 roku pomoc otrzymało 59 osób, a ZI oraz grupy robocze pracowały z 22 rodzinami, tj. z 3 rodzinami mniej niż w 2017 roku. W 2019 roku procedurą objęto 24 rodziny, a pomoc uzyskało 71 osób – to o 2 rodziny więcej niż w 2018 roku.

Na przestrzeni ostatnich 3 lat zauważyć można spadek odnotowanych przestępstw związanych z przemocą w rodzinie na terenie Gminy Michałowice. W 2017 roku wszczęto 7 postępowań, w 2018 roku – 6 postępowań, natomiast w 2019 roku – 2 postępowania.

W przypadku doświadczenia problemu przemocy mieszkańcy Gminy Michałowice o pomoc mogą zgłosić się między innymi do Punktu Poradnictwa Specjalistycznego oraz Klubu Integracji i Aktywizacji w Opaczy-Kolonii. W Punkcie tym pomocy w zakresie poradnictwa psychologicznego oraz w przypadku problemu przemocy w rodzinie udzielają:

- specjalista ds. przemocy i uzależnień/mediator rodzinny,
 - psycholog/pedagog/psychoterapeuta,
 - psycholog-psychotraumatolog,
- Poradnictwo prawne świadczone jest przez powiat pruszkowski.

W 2019 roku na terenie Gminy Michałowice została zrealizowana diagnoza zjawiska przemocy, w ramach której badaniem ankietowym objęto:

- 151 dorosłych mieszkańców,
- 470 uczniów.

Istotą badania było poznanie opinii oraz postaw mieszkańców Gminy Michałowice na temat problemu przemocy domowej, rówieśniczej oraz cyberprzemocy. Z przeprowadzonych badań wśród uczniów wynika, że przemocy kiedykolwiek w życiu doznał co drugi uczeń (58%). Odsetek uczniów deklarujących zastosowanie przemocy jest niewiele mniejszy, niż odsetek badanych, którzy jej doświadczyli i kształtuje się na poziomie 47%. Na szczególną uwagę zasługuje fakt, że występowanie przemocy w swojej szkole zadeklarowało aż 87% ankietowanych, a jej świadkiem było 79%, przez co można stwierdzić, że w szkołach na terenie Gminy występuje problem w tym zakresie. Problem przemocy domowej może dotyczyć 5% uczniów, w tym 5% przyznało, że doznaje w domu przemocy bezpośredniej. Do doznania cyberprzemocy przyznało się 25% badanych, natomiast do stosowania 10% uczniów.

Biorąc pod uwagę powyższe podsumowanie wyników badań możemy stwierdzić, że problem przemocy rówieśniczej występuje na wysokim poziomie – znaczna część uczniów zadeklarowała bowiem doświadczenie tego typu problemów oraz występowanie w ich szkole przemocy. Niepokojące jest również to, że 5% uczniów dotyka problem przemocy domowej oraz że co czwarty respondent doświadczył problemu cyberprzemocy.

Z wyników badań przeprowadzonych wśród dorosłych mieszkańców, można wywnioskować, że większość badanych nie postrzega problemu przemocy w rodzinie jako istotnego problemu występującego na terenie Gminy. Zebrane dane pokazały, iż problem przemocy w rodzinie dotyczy 6% dorosłych mieszkańców gminy Michałowice – stwierdzili oni, że w ich domu występuje przemoc. Do doświadczenia przemocy kiedykolwiek w życiu przyznało się 26% ankietowanych, natomiast do jej stosowania – 14%. Zebrany materiał badawczy wykazał, że cyberprzemocy doświadczył co piąty dorosły mieszkaniec gminy Michałowice (22%), natomiast do jej stosowania przyznało się 13% badanych. Część ankietowanych nie wie, czy stosowanie kar fizycznych w stosunku do dziecka to dobra metoda wychowawcza lub ma do niej pozytywny stosunek (17%).

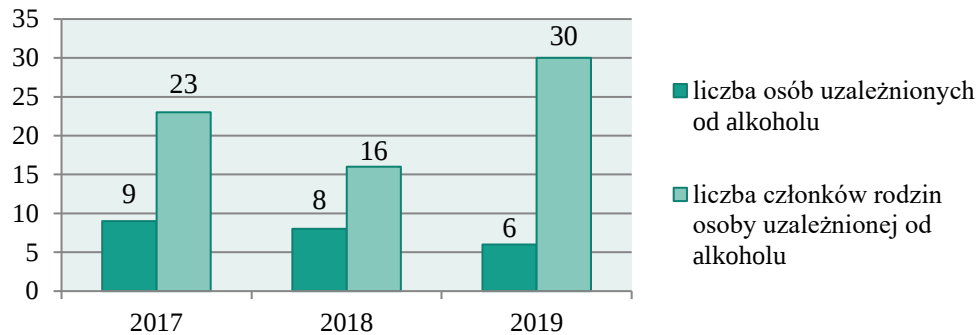
Biorąc pod uwagę powyższe podsumowanie wyników badań możemy stwierdzić, że problem przemocy występuje w Gminie w umiarkowanym natężeniu – problem przemocy domowej dotyczy 6% respondentów, a prawie co piąty mieszkaniec Gminy nie ocenia jednoznacznie negatywnie stosowania kar fizycznych wobec dzieci.

PROBLEM ALKOHOLOWY WŚRÓD MIESZKAŃCÓW GMINY MICHAŁOWICE

Sprawami związanymi z rozwiązywaniem problemów uzależnień, motywowaniem do podjęcia działań naprawczych, kierowaniem do Sądu Rejonowego spraw związanych ze zobowiązaniem do leczenia uzależnienia zajmuje się Gminna Komisja ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

W latach 2017-2019 spadła liczba osób uzależnionych od alkoholu, z którymi rozmawiali członkowie GKRPA, natomiast zwiększeniu uległa liczba członków rodzin osób uzależnionych od alkoholu, z którymi rozmowy prowadziła Komisja. W 2019 roku przeprowadzono rozmowy z 6 osobami uzależnionymi oraz 30 członkami ich rodzin.

Wykres 6. Liczba osób uzależnionych od alkoholu oraz liczba członków ich rodzin, z którymi członkowie GKRPA prowadzili rozmowy

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2019, 2018 i 2017 rok

W latach 2017-2019 GKRPA podjęła następujące czynności względem osób uzależnionych od alkoholu:

1. Podjęła czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia uzależnienia wobec:
 - 6 osób uzależnionych od alkoholu w 2019 roku,
 - 8 osób uzależnionych od alkoholu w 2018 roku,
 - 9 osób uzależnionych od alkoholu w 2017 roku.
2. Wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego wobec:
 - 4 osób w 2019 roku,
 - 3 osób w 2018 roku,
 - 4 osób w 2017 roku.

Z powyższych danych wynika, że zmniejszeniu ulega liczba osób uzależnionych od alkoholu wobec których GKRPA podjęła czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu obowiązku poddania się leczeniu w placówce uzależnienia, natomiast minimalnie wzrosła liczba osób w stosunku do których GKRPA wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego. Na terenie Gminy Michałowice działa Punkt Informacyjno - Konsultacyjny, w którym udzielana jest pomoc terapeutyczna i psychologiczna zarówno osobom uzależnionym, jak i członkom ich rodzin.

W Punkcie Informacyjno - Konsultacyjnym w 2019 roku udzielono łącznie 99 porad, w tym:

- 8 porad dla 2 osób z problemem alkoholowym,
- 13 porad dla 13 dorosłych członków rodziny osoby z problemem alkoholowym (w tym współuzależnionym i DDA),
- 6 porad dla 6 osób doznających przemocy w rodzinie,
- 3 porady dla 3 osób stosujących przemoc w rodzinie.

Zauważalna jest tendencja wzrostowa jeżeli chodzi o ilość udzielonych porad w Punkcie Konsultacyjnym. W 2018 roku udzielono łącznie 95 porad, w tym:

- 1 porada dla 1 dorosłego członka rodziny osoby z problemem alkoholowym (w tym współuzależnionym i DDA),

- 11 porad dla 11 osób doznających przemocy w rodzinie⁴.

Za realizację gminnych programów przeciwdziałania narkomanii oraz programu profilaktyki i przeciwdziałania alkoholizmowi odpowiada Gminny Ośrodek Pomocy społecznej. W ramach programów profilaktycznych szkołach w 2019 roku realizowane były programy z obszaru profilaktyki uniwersalnej skierowanej do dzieci i młodzieży. W programach tych wzięło udział 2 776 uczniów, 33 nauczycieli oraz 92 rodziców. Organizowane były także jednorazowe prelekcje, pogadanki, a także warsztaty dla rodziców z zakresu profilaktyki problemowej, w których uczestniczyło 56 osób. Organizowano szereg spotkań, warsztatów, wydarzeń o charakterze integracyjnym w placówkach oświatowych, placówkach kultury oraz w ramach funduszy sołeckich. Wspierano rozwój kompetencji rodzicielskich poprzez organizowanie warsztatów umiejętności wychowawczych w ramach gminnych programów profilaktycznych np.: „Wychowanie bez klapsa. Jak z szacunkiem i miłością wyznaczać dziecku granice”, „Szkoła dla rodziców i wychowawców” Finansowano programy terapeutyczne kierowane do osób uzależnionych i współuzależnionych. Rodziny doświadczające problemu alkoholizmu mogły skorzystać, ze wsparcia specjalistycznego realizowanego w Punkcie Poradnictwa Specjalistycznego z pomocy pracowników socjalnych. Dzieci mogły skorzystać z ofert Placówki Wsparcia Dziennego a także oferty wypoczynku letniego w formie kolonii i półkolonii.

ANALIZA SWOT

MOCNE STRONY

SŁABE STRONY

Sprzyjające położenie geograficzne do rozwoju turystyki oraz handlu – dogodne połączenia komunikacyjne z Warszawą.	Brak grup samopomocowych w Gminie dla osób dotkniętych problemem przemocy.
Stały wzrost liczby ludności Gminy na przestrzeni lat.	Ujemny przyrost naturalny.
Spadek udziału osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie mieszkańców Gminy zarejestrowanych w PUP.	Znaczny odsetek dorosłych mieszkańców Gminy nieoceniających jednoznacznie negatywnie, stosowania kar fizycznych wobec dzieci.
Rozwinięta infrastruktura sportowo-rekreacyjna.	Duży odsetek uczniów stwierdzających występowanie na terenie swojej szkoły zjawiska przemocy.
Rozwinięta infrastruktura oświatowa Gminy, w tym szkoły i przedszkola.	Znaczna część uczniów deklarujących doznanie oraz stosowanie kiedykolwiek w życiu przemocy.
Działalność świetlic wiejskich.	Znaczny odsetek dorosłych mieszkańców Gminy deklarujących znajomość na terenie swojej miejscowości osoby dotkniętej problemem przemocy.
Działalność Placówki Wsparcia Dziennego „Świetliki”.	Duży odsetek uczniów deklarujących stosowanie i doznanie przemocy ze strony swoich

⁴ Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2019, 2018 i 2017 rok

	rówieśników.
Funkcjonowanie Dziennego Domu Senior+.	Występowanie zjawiska przemocy rówieśniczej
Funkcjonowanie jednostek działających w obszarze rozwiązywania problemów społecznych (GKRPA, ZI, Punkt Konsultacyjny, Punkt Poradnictwa specjalistycznego, Asystent rodziny).	Znaczny odsetek dorosłych mieszkańców Gminy zauważających niewystarczającą ofertę pomocy dla osób doświadczających przemocy w rodzinie.
Funkcjonowanie grupy samopomocowej „Klub Mam”.	Wzrost liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu.
Zmniejszenie liczby założonych procedur „Niebieskie Karty”.	Brak grup samopomocowych dla osób dotkniętych problemem uzależnienia
Spadek odnotowanych przestępstw związanych z przemocą w rodzinie.	Niska gotowość do współpracy ze strony rodzin w zakresie rozwiązywania problemów
Znaczny odsetek uczniów deklarujących bycie uświadomionym o konsekwencjach wynikających ze stosowania cyberprzemocy.	Niski poziom świadomego rodzicielstwa u części rodzin
Mały odsetek badanych postrzegających przemoc w rodzinie, jako istotny problem występujący na terenie gminy Michałowice.	Wyuczona bezradność i roszczeniowość u części rodzin korzystających z pomocy społecznej
Niewielki odsetek dorosłych mieszkańców Gminy deklarujących brak wiedzy na temat miejsc, gdzie można uzyskać pomoc	Przerzucanie odpowiedzialności za wychowanie dziecka na inne instytucje
Wrażliwość społeczna i gotowość do podejmowania działalności wolontarystycznej	Brak pozytywnych wzorców osobowych w rodzinach z dysfunkcją
Działalność organizacji pozarządowych	Brak osób chętnych do pełnienia funkcji wychowawcy w PWD
Współpracujące instytucje	Koncentracja na życiu zawodowym
Ogólnodostępne wydarzenia lokalne umożliwiające spędzenie czasu wolnego	Wysoki poziom stresu i nieumiejętność radzenia sobie z nim
Bogata oferta zajęć pozaszkolnych	Dysproporcje ekonomiczne i intelektualne
Realizacja zajęć o charakterze edukacyjnym i profilaktycznym	
Dobra sytuacja ekonomiczna większości rodzin	
Potencjał intelektualny	

SZANSE

Rozwój turystyki.
Rozwój gospodarczy Gminy.
Wzrost liczby mieszkańców na terenie Gminy.

ZAGROŻENIA

Wzrost zapotrzebowania na ośrodki wsparcia oraz zakłady opiekuńczo-lecznicze dla osób starszych.
Zwiększenie skali problemu przemocy w stosunku do dzieci.
Wzrost problemów opiekuńczo-wychowawczych w rodzinach i zaburzenie więzi rodzinnych.

Wzrost jakości życia mieszkańców Gminy.	Ryzyko zaburzeń psychicznych i zachowań suicydalnych wśród dzieci i młodzieży.
Pozyskanie środków unijnych na rozwój Gminy.	Zwiększenie się liczby dzieci i młodzieży, podejmujących zachowania ryzykowne.
.	
Aktywizacja społeczna mieszkańców, rozwój fizyczny i sportowy.	Zwiększenie się liczby mieszkańców wymagających pomocy instytucjonalnej.
Zmniejszenie liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej.	Ciche przyzwolenie, akceptowanie przemocy.
Wykorzystanie potencjału i zasobów organizacji pozarządowych i Potencjału intelektualnego mieszkańców Gminy	Spowolnienie gospodarcze związane z epidemią
Szkolenie i podnoszenie kompetencji kadry działającej na rzecz rodzin	Niestabilność prawa dotyczącego polityki społecznej, niespójność, częste zmiany i trudności w interpretacji przepisów
Zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży	Utrwalanie się zaniku więzi rodzinnych
Rozwój zdalnych form wsparcia	Wzrost agresji w społeczeństwie polaryzacja postaw
	Wypalenie zawodowe kadry oświaty i pomocy społecznej działającej na rzecz dzieci i rodzin
	Wzrost kosztów utrzymania rodziny
	Poczucie braku bezpieczeństwa (szczególnie związane z sytuacją epidemii koronawirusa)
	Konieczność pozostawania w izolacji w związku z epidemią koronawirusa i związane z tym utrudnienia w niesieniu skutecznego wsparcia
	Wzrost problemów emocjonalnych związanych z koniecznością utrzymywania dystansu społecznego (np. zanik więzi międzyludzkich, zaburzenia lękowe, alienacja

POTRZEBY ZWIĄZANE Z REALIZACJĄ ZADAŃ NA RZECZ WSPIERANIA DZIECKA I RODZINY

Przeprowadzona diagnoza i ogląd bieżącej sytuacji i dotychczasowej oferty wsparcia pozwala na sformułowanie następujących kierunków działań:

- tworzenie warunków do podnoszenia kompetencji rodzicielskich,
- kontynuacja usługi wsparcia dla rodzin świadczonej przez asystenta rodziny,
- kontynuacja świadczenia wsparcia poprzez działalność Placówki Wsparcia Dziennego Świetliki oraz rozwój jej działalności,
- organizacja wypoczynku letniego i zimowego dla dzieci, w szczególności z rodzin najuboższych oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- zapewnienie dostępności do poradnictwa specjalistycznego w tym zdalnego,
- prowadzenie spotkań o charakterze samopomocowym i edukacyjnym, w tym kontynuowanie działalności Klubu Mam oraz organizowanie warsztatów umiejętności wychowawczych dla rodziców,
- organizowanie wydarzeń integrujących i zachęcających rodziny do wspólnej aktywności,
- zlecanie zadań z zakresu kultury i sportu uwzględniających potrzeby rodzin organizacjom pozarządowym.

CELE I ADRESACI PROGRAMU

Celem głównym Programu jest rozwijanie systemu wsparcia dla rodzin w Gminie Michałowice, sprzyjających prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb rodzin przejawiających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Celami szczegółowymi Programu są:

- zapewnienie rodzinom poczucia bezpieczeństwa socjalnego oraz stabilizacji,
- wspieranie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze,
- podnoszenie jakości i efektywności usług na rzecz wspierania rodziny,
- zapewnienie pobytu w pieczy zastępczej, objęcie opieką dziecka poza rodziną biologiczną.

Adresatami Gminnego Programu Wspierania Rodziny dla Gminy Michałowice na lata 2020-2022 są rodziny oraz ich członkowie zamieszkujące na terenie Gminy Michałowice w szczególności przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Program kierowany jest do rodziców, dzieci, opiekunów faktycznych i prawnych a także do przedstawicieli instytucji i służb pracujących na rzecz dzieci i młodzieży.

DZIAŁANIA

Cel operacyjny nr 1			
Zapewnienie rodzinom poczucia bezpieczeństwa socjalnego oraz stabilizacji.			
Lp.	Działania	Realizatorzy	Wskaźniki
1.1	Udzielanie rodzinom będącym w trudnej sytuacji życiowej pomocy finansowej i rzeczowej.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Gminy Michałowice	Liczba rodzin: - objęta pomocą społeczną, - korzystających z zasiłków rodzinnych, funduszu alimentacyjnego.

1.2	Zapewnienie dzieciom i młodzieży pomocy w postaci posiłków, w tym w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu”.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Gminy Michałowice	Liczba rodzin, dzieci i osób dorosłych korzystających z posiłków w programie i poza programem.
1.3	Udzielanie dzieciom i młodzieży stypendium o charakterze socjalnym oraz naukowym.	Gmina Michałowice Centrum Usług Wspólnych	Liczba osób, objętych wsparciem stypendialnym w tym :socjalnym, naukowym, sportowym
1.4	Udzielanie świadczeń w ramach programu „Rodzina 500+”.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Gminy Michałowice	Liczba osób objętych wsparciem w ramach programu.
1.5	Pomoc w zaopatrzeniu dzieci i młodzieży w podręczniki i artykuły szkolne – program „Dobry start”.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Gminy Michałowice	Liczba osób objętych wsparciem w ramach programem.
1.6	Zapewnienie poradnictwa rodzinnego: psychologicznego, pedagogicznego w zakresie uzależnień, terapii indywidualnej, terapii grupowej, terapii rodzinnej dla rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Gminy Michałowice Punkt Konsultacyjny Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pruszkowie	Liczba osób korzystających z poradnictwa. Liczba udzielonych porad. Liczba podmiotów udzielających wsparcia.
1.7	Pomoc w formie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych dla rodzin z dziećmi.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Gminy Michałowice	Liczba rodzin z dziećmi objętych wsparciem.
1.8	Poradnictwo i praca socjalna na rzecz rodzin z dziećmi świadczona przez pracowników GOPS.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Gminy Michałowice	Liczba rodzin objętych wsparciem.
1.9	Wsparcie dzieci i młodzieży z rodzin ubogich w dostępie do wypoczynku.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Gminy Michałowice	Liczba osób korzystających ze wsparcia w celu zapewnienia wypoczynku

Cel operacyjny nr 2**Wspieranie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze.**

Lp.	Działania	Realizatorzy	Wskaźniki
2.1	Zapewnienie usługi asystenta rodziny.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Gminy Michałowice	Liczba rodzin objętych pomocą asystenta rodziny.
2.2	Prowadzenie i rozwój placówki wsparcia dziennego.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Gminy Michałowice	Liczba dzieci uczestniczących w zajęciach placówki wsparcia dziennego.

2.3	Promowane i wspieranie działań na rzecz wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży.	Świetlice wiejskie Referat Kultury i Spraw Społecznych Placówki oświatowe	Liczba zrealizowanych form wsparcia. Liczba dzieci i młodzieży objętych wsparciem.
2.4	Organizowanie oraz współfinansowanie wypoczynku letniego i zimowego dla dzieci i młodzieży.	Gmina Michałowice Placówki oświatowe Organizacje pozarządowe	Liczba zorganizowanych form wypoczynku. Liczba dzieci korzystających z wypoczynku.
2.5	Organizacja wypoczynku letniego i zimowego z programem profilaktycznym (alkohol, substancje psychoaktywne, przemoc) dla dzieci i młodzieży.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Gminy Michałowice	Liczba dzieci korzystających z wypoczynku z programem profilaktycznym.
2.6	Realizacja ogólnodostępnych zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych dla dzieci i młodzieży.	Placówki oświatowe Biblioteki Świetlice wiejskie	Liczba dzieci korzystających z zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych.
2.7	Realizacja rządowego programu dla rodzin wielodzietnych „Karta Dużej Rodziny”.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Gminy Michałowice	Ilość złożonych wniosków. Ilość wydanych Kart.
2.8	Kontynuacja Programu „Rodzina 3+”.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Gminy Michałowice	Liczba rodzin objętych programem.
2.9	Prowadzenie grup wsparcia i samopomocy.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Gminy Michałowice	Liczba prowadzonych grup. Liczba osób uczestniczących w grupach.
2.10	Organizowanie wydarzeń o charakterze integrującym rodziny.	Urząd Gminy w Michałowicach Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Gminy Michałowice Placówki oświatowe	Liczba zorganizowanych wydarzeń.

Cel operacyjny nr 3			
Podnoszenie jakości i efektywności usług na rzecz wspierania rodziny.			
Lp.	Działania	Realizatorzy	Wskaźniki
3.1	Szkolenia dla członków Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Gminy Michałowice Placówki oświatowe	Liczba zorganizowanych szkoleń. Liczba osób biorących udział w szkoleniu.
3.2	Zapewnienie dostępu do szkoleń i superwizji dla asystenta rodziny.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Gminy Michałowice	Liczba zorganizowanych szkoleń i superwizji.
3.3	Zapewnienie dostępu do szkoleń i superwizji dla pracowników placówki	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Gminy Michałowice	Liczba zorganizowanych szkoleń i superwizji. Liczba osób biorących udział w szkoleniach i superwizjach.

	wsparcia dziennego.		
3.4	Prowadzenie pracy socjalnej i monitorowanie sytuacji dzieci w rodzinach zagrożonych.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Gminy Michałowice	Liczba rodzin z dziećmi objętych pomocą społeczną
3.5	Udzielanie informacji o instytucjach świadczących pomoc na rzecz rodziny, informowanie o możliwościach i perspektywach poprawy swojej sytuacji.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Gminy Michałowice Zespół Interdyscyplinarny Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Placówki oświatowe	Liczba udzielonych informacji.
3.6	Współpraca z organizacjami pozarządowymi i kościelnymi oraz instytucjami zajmującymi się pomocą dziecku i rodzinie.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Gminy Michałowice Urząd Gminy w Michałowicach Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pruszkowie	Liczba instytucji i organizacji pracujących na rzecz dziecka i rodziny.
3.7	Realizowanie przez placówki oświatowe programów profilaktycznych wspierających wychowanie dzieci i młodzieży oraz programów edukacyjno-wychowawczych przeciwdziałających dysfunkcjom społecznym.	Placówki oświatowe Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Gminy Michałowice	Liczba programów i Liczba dzieci objętych programami.

Cel operacyjny nr 4**Zapewnienie pobytu w pieczy zastępczej, objęcie opieką dziecka poza rodziną biologiczną.**

Lp.	Działania	Realizatorzy	Wskaźniki
4.1	Monitorowanie i ocena sytuacji opiekuńczo-wychowawczej dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Gminy Michałowice	Liczba spotkań w zespole ds. ocen sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej.
4.2	Podejmowanie współpracy z podmiotami działającymi na rzecz powrotu dziecka z pieczy zastępczej do rodziny biologicznej.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Gminy Michałowice Placówki opiekuńczo-wychowawcze Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pruszkowie	Liczba dzieci powracających do rodzin biologicznych. Liczba spotkań zespołów ds. oceny sytuacji dziecka.
4.3	Współfinansowanie pobytu dzieci umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej.	Urząd Gminy. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Gminy Michałowice Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pruszkowie	Wysokość poniesionych nakładów finansowych. Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej.

H A R M O N O G R A M

Na podstawie określonych celów Programu w poprzednim rozdziale, w poniższej tabeli znajdują się wytyczone ramy czasowe realizacji zadań, które mają pomóc osiągnąć wyznaczone cele.

zadanie \ rok	2020	2021	2022
Udzielanie rodzinom będącym w trudnej sytuacji życiowej pomocy finansowej i rzeczowej.	X	X	X
Zapewnienie dzieciom i młodzieży pomocy w postaci posiłków, w tym w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu”.	X	X	X
Udzielanie dzieciom i młodzieży stypendium o charakterze socjalnym oraz naukowym.	X	X	X
Udzielanie świadczeń w ramach programu „Rodzina 500+”.	X	X	X
Pomoc w zaopatrzeniu dzieci i młodzieży w podręczniki i artykuły szkolne – program „Dobry start”.	X	X	X
Zapewnienie poradnictwa rodzinnego: psychologicznego, pedagogicznego w zakresie uzależnień, terapii indywidualnej, terapii grupowej, terapii rodzinnej dla rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze.	X	X	X
Pomoc w formie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych dla rodzin z dziećmi.	X	X	X
Poradnictwo i praca socjalna świadczona przez pracowników GOPS .	X	X	X
Zapewnienie dzieciom i młodzieży z rodzin ubogich dostępu do nieodpłatnego wypoczynku.	X	X	X
Zapewnienie usługi asystenta rodziny.	X	X	X
Prowadzenie i rozwój placówki wsparcia dziennego.	X	X	X
Promowane i wspieranie działań na rzecz wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży.	X	X	X
Organizowanie oraz współfinansowanie wypoczynku letniego i zimowego dla dzieci i młodzieży.	X	X	X
Organizacja wypoczynku letniego i zimowego z programem profilaktycznym (alkohol, substancje psychoaktywne, przemoc) dla dzieci i młodzieży.	X	X	X
Realizacja ogólnodostępnych zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych dla dzieci i młodzieży.	X	X	X
Promowanie działań na rzecz rodzin, realizacja rządowego programu dla rodzin wielodzietnych „Karta Dużej Rodziny”.	X	X	X
Kontynuacja Programu „Rodzina 3+”.	X	X	X
Organizowanie wydarzeń o charakterze integrującym rodziny.	X	X	X
Prowadzenie grup wsparcia i samopomocy.	X	X	X
Organizowanie szkoleń dla członków Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego.	X	X	X
Organizowanie szkoleń i superwizji dla asystentów	X	X	X

rodziny.			
Organizowanie superwizji dla pracowników socjalnych.	X	X	X
Monitorowanie sytuacji dzieci w rodzinach dysfunkcyjnych.	X	X	X
Udzielanie informacji o instytucjach świadczących pomoc na rzecz rodziny, informowanie o możliwościach i perspektywach poprawy swojej sytuacji.	X	X	X
Współpraca z organizacjami pozarządowymi i kościelnymi oraz instytucjami zajmującymi się pomocą dziecku i rodzinie.	X	X	X
Realizowanie przez placówki oświatowe programów profilaktycznych wspierających wychowanie dzieci i młodzieży oraz programów edukacyjno-wychowawczych przeciwdziałających dysfunkcjom społecznym.	X	X	X
Monitorowanie i ocena sytuacji opiekuńczo-wychowawczej dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej.	X	X	X
Podejmowanie współpracy z podmiotami działającymi na rzecz powrotu dziecka z pieczy zastępczej do rodziny biologicznej.	X	X	X
Współfinansowanie pobytu dzieci umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej.	X	X	X

FINANSOWANIE

Zadania Programu Wspierania Rodziny na lata 2020-2022 dla Gminy Michałowice finansowane będą z następujących źródeł:

- środki własne Gminy Michałowice,
- środki finansowe z funduszy zewnętrznych, w tym rządowych, pozarządowych, programów celowych i funduszy unijnych.

MONITORING

Monitoring realizacji Programu Wspierania Rodziny na lata 2020-2022 dla Gminy Michałowice będzie opierał się przede wszystkim na gromadzeniu i analizowaniu danych będących w posiadaniu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, jako koordynatora Programu, i jednocześnie instytucji wiodącej przy jego realizacji. Dodatkowo pozyskiwane będą informacje od innych instytucji i podmiotów w zakresie wskazanym w Programie. Działania wyznaczone do realizacji będą obszarami podlegającymi monitorowaniu. Rezultatem monitoringu będą sprawozdania roczne, o których mowa w art.179 Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Uzasadnienie do projektu uchwały

w sprawie uchwalenia „Gminnego programu wspierania rodziny na lata 2020- 2022”

Obowiązek opracowania i przyjęcia programu wspierania rodziny wynika z art. 176 pkt. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Zgodnie zapisami ustawy opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny jest zadaniem własnym gminy.

Program uwzględnia działania niezbędne do realizacji wsparcia rodziny wynikające z ustawy oraz zdiagnozowanych potrzeb, określa działania ich wskaźniki oraz realizatorów. Program będzie stanowił podstawę do podejmowanych działań w obszarze wspierania dziecka i rodziny w latach 2020-2022.